

Bryssel, 25. kesäkuuta 2025
(OR. en)

6978/2/25
REV 2 ADD 1

Toimielinten välinen asia:
2023/0234 (COD)

ENV 145
COMPET 145
SAN 87
MI 136
IND 71
CONSOM 40
ENT 33
FOOD 15
AGRI 94
CODEC 242
PARLNAT

NEUVOSTON PERUSTELUT

Asia: Neuvoston ensimmäisessä käsittelyssä vahvistama kanta EUROOPAN
PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIN antamiseksi jätteistä
annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta

- Neuvoston perustelut
- Hyväksytty neuvostossa 23. kesäkuuta 2025

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 5. heinäkuuta 2023 neuvostolle ja Euroopan parlamentille ehdotuksen direktiivin 2008/98/EY kohdennetuksi muuttamiseksi, jäljempänä 'jätepuitedirektiivi', jossa keskitytään jätteen syntymisen ehkäisemiseen ja jätehuoltoon kahdella eniten resursseja kuluttavalla alalla: tekstiili- ja elintarvikealalla. Ehdotus on yksi Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tuotoksia, ja se perustuu komission aloitteisiin, joita ovat kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma, Pellolta pöytään -strategia ja kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia.
2. Direktiiviehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 192 artiklaan (tavallinen lainsäätämismenettely).
3. Euroopan parlamentissa asian käsittelystä vastaavaksi valiokunnaksi nimettiin ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta (ENVI). Euroopan parlamentti vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa 13. maaliskuuta 2024.
4. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 25. lokakuuta 2023.
5. Komissio esitteli lainsäädäntöehdotuksensa ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin ympäristötyöryhmälle 12. heinäkuuta 2023. Ympäristötyöryhmä jatkoi ehdotuksen tarkastelua yhteensä kahdeksassa kokouksessa. Neuvosto (ympäristö) kävi 25. maaliskuuta 2024 periaatekeskustelun kohdennetusta muuttamisesta. Neuvosto hyväksyi yleisnäkemyksen 17. kesäkuuta 2024.
6. Tämän jälkeen 22. lokakuuta 2024 ja 18. helmikuuta 2025 järjestettiin kaksi epävirallista poliittista kolmikantakokousta, joiden tuloksena neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsivät alustavaan sopimukseen. Pysyvien edustajien komitea vahvisti 19. maaliskuuta 2025 epävirallisessa kolmikantakokouksessa 18. helmikuuta 2025 alustavasti hyväksytyn kompromissitekstin.

7. Euroopan parlamentin ENVI-valiokunta äänesti tuon saman kompromissitekstin hyväksymisen puolesta 18. maaliskuuta 2025. Tämän jälkeen ENVI-valiokunnan puheenjohtaja lähetti pysyvien edustajien komitean puheenjohtajalle 20. maaliskuuta 2025 päivätyn kirjeen, jossa hän totesi, että jos neuvosto vahvistaa ensimmäisen käsittelyn kantansa sovitun alustavan kokonaissopimuksen mukaisesti, hän suosittelee täysistunnolle, että neuvoston kanta hyväksytään tarkistuksitta parlamentin toisessa käsittelyssä lingvistijuristien viimeisteltyä sen.

II TAVOITE

8. Ehdotetun kohdennetun muuttamisen yleistavoite on kaksiosainen. Ensinnäkin tekstiilijätteen osalta ehdotuksella pyritään vähentämään ympäristö- ja ilmastovaikutuksia ja parantamaan jätehierarkian mukaiseen tekstiilijätteen jätehuoltoon liittyvää ympäristön laatua ja kansanterveyttä. Toiseksi elintarvikejätteen osalta ehdotuksella pyritään myös vähentämään elintarvikejätteen syntymiseen liittyviä elintarvikejärjestelmien ympäristö- ja ilmastovaikutuksia ja ehkäisemään edelleen elintarvikejätteen syntymistä ja siten parantamaan elintarviketurvaa.

III NEUVOSTON ENSIMMÄISEN KÄSITTELYN KANNAN ANALYSOINTI

9. Neuvoston ensimmäisen käsittelyn kanta sisältää seikat, joista lainsäätäjät ovat päässeet yhteisymmärrykseen.
10. Elintarvikejätteen osalta lainsäätäjät sopivat alustavasti seuraavista pääkohdista:
- i) Elintarvikejätteen vähentämistavoitteet ovat oikeudellisesti sitova väline elintarvikejätteen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Niiden taso sekä a) jalostuksen ja valmistuksen osalta että b) vähittäismyynnin ja kulutuksen osalta, myös ravintoloissa, ravitsemispalveluissa ja kotitalouksissa, on edelleen komission ehdotuksessa esitetyllä tasolla eli 10 prosenttia ja 30 prosenttia. Näiden tavoitteiden asettamisen viitekausi on vuosien 2021–2023 vuotuinen keskiarvo, eli jäsenvaltiot voivat jättää ulkopuolelle vuoden 2020, jolloin covid-19-pandemia vaikutti merkittävästi elintarvikejätteen syntymiseen. Vuotta 2021 edeltävää aikaa voidaan kuitenkin käyttää joustavasti, jos käytettävissä on edustavia tietoja ja menetelmiä. Lisäksi otetaan käyttöön matkailun huomioon ottava korjauskerroin, jolla autetaan jäsenvaltioita saavuttamaan elintarvikejätteen vähentämistavoitteet huomioiden matkailun vaikutus elintarvikejätteen syntymiseen.

- ii) Viimeistään 31. joulukuuta 2027 tehtävässä uudelleentarkastelussa arvioidaan vuodelle 2030 asetettuja elintarvikejätteen vähentämistavoitteita.

Uudelleentarkastelulausekkeeseen sisältyy myös arvio uusien vähennystavoitteiden asettamisesta erityisesti vuodeksi 2035 ja sellaisen korjauskertoimen kehittämisestä, jossa huomioidaan elintarvikkeiden tuotantotasojen muutokset, jotka vaikuttavat kyseisten tavoitteiden saavuttamiseen. Uudelleentarkastelussa arvioidaan myös alkutuotannon roolia elintarvikejätteen vähentämisessä.

11. Tekstiilijätteen osalta lainsäätäjät sopivat alustavasti seuraavista pääkohdista:

- i) Soveltamisalaan sisällytetään mikroyritykset, jotta varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja lisätään ympäristöhyötyjä. Tekstissä pyritään tarjoamaan näille toimijoille riittävästi valmistautumisaikaa, joten siinä lykätään direktiivissä säädettyjen velvoitteiden soveltamista mikroyrityksiin 12 kuukaudella laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien perustamisesta.
- ii) Laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien käyttöönoton määräaika on 30 kuukautta direktiivin voimaantulosta. Alustava yhteisymmärrys antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden puuttua superpikamuotikäytäntöihin, kun ne mukauttavat laajennettua tuottajan vastuuta koskevien järjestelmien mukaista maksua.
- iii) Yleisen uudelleentarkastelulausekkeen määräaika on 31. joulukuuta 2029, ja se koskee sekä jätepuitedirektiiviä että kaatopaikkadirektiiviä. Jätepuitedirektiivin uudelleentarkastelussa on arvioitava taloudellisen ja järjestämisvastuun tehokkuutta laajennettua tuottajan vastuuta koskevassa järjestelmässä, mukaan lukien mahdollisuus edellyttää rahoitusosuuksia kaupallisilta uudelleenkäyttöalan toiminnanharjoittajilta, mahdollisuutta asettaa tekstiilijätteen syntymisen ehkäisemistä, keräystä, uudelleenkäyttöön valmistelua ja kierrätystä koskevia tavoitteita sekä mahdollisuutta ottaa käyttöön sekalaisen yhdyskuntajätteen esilajittelu.

IV PÄÄTELMÄ

Neuvoston kanta pohjautuu komission ehdotuksen päätavoitteisiin, ja siinä otetaan täysin huomioon neuvoston ja Euroopan parlamentin välisissä epävirallisissa neuvotteluissa komission tuella saavutettu kompromissi.

Neuvosto katsoo sen vuoksi, että sen ensimmäisen käsittelyn kanta vastaa tasapainoisella tavalla neuvottelujen tulosta. Kun direktiivin muuttaminen on hyväksytty, se helpottaa tekstiili- ja elintarvikealan ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämistä unionissa ja edistää samalla kiertotaloutta ja kestävämpää taloutta.
